

บทบรรณาธิการ

เนติบัณฑิต สมัยที่ ๗๐ จากสถาบันต่าง ๆ ที่จบภายใน ๑ ปีการศึกษา

University of Cambridge	๑	คน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	๑๗	คน
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	๒	คน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	๑๐	คน
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	๔	คน
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๖	คน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	๓๗	คน
มหาวิทยาลัยนเรศวร	๔	คน
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	๑	คน
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	๒	คน
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี	๑	คน
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี	๑	คน
มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๓	คน
มหาวิทยาลัยศรีปทุม	๑	คน
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	๔	คน
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	๑	คน
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	๑	คน
รวม	๙๖	คน

ยอดสมัครนักศึกษาใหม่ ๓,๕๗๖ คน

ผ่าน ๙๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๘ เปอร์เซนต์

คำถาม ผู้กู้ยืมชำระดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้แก่ผู้ให้กู้ ผู้กู้เรียกให้คืนเงินดอกเบี้ยได้หรือไม่ และผู้ให้กู้มีสิทธิได้ดอกเบี้ยดังกล่าวหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๕๓๗๖/๒๕๖๐

โจทก์และจำเลยนำสืบรับกันว่า โจทก์คิดดอกเบี้ยจากจำเลยในอัตราร้อยละ ๕ ต่อเดือน และโจทก์ยังเบิกความว่า หลังจากทำหนังสือสัญญากู้เงินแล้ว จำเลยชำระดอกเบี้ยให้แก่โจทก์เดือนละ ๒,๕๐๐ บาท เป็นเวลา ๓ เดือน รวมเป็นเงิน ๗,๕๐๐ บาท ดอกเบี้ยที่จำเลยชำระไป

จึงเกิดจากการเรียกดอกเบ็ญเงินอัตราที่กฎหมายกำหนด เป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบ็ญเงินอัตรา พ.ศ.๒๕๗๕ มาตรา ๓ ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ ข้อตกลงเรื่องดอกเบ็ญย่อมตกเป็นโมฆะ แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดฎีกา แต่เป็นข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกามีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๒ (๕) ประกอบด้วยมาตรา ๒๔๖ และมาตรา ๒๔๗ (เดิม)

จำเลยยอมชำระดอกเบ็ญเงินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้แก่โจทก์ซึ่งตกเป็นโมฆะ ถือได้ว่าเป็นการชำระหนี้ฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๑๑ จำเลยหาอาจจะเรียกร้องให้คืนเงินดอกเบ็ญที่ชำระได้ไม่ โจทก์ในฐานะผู้ให้กู้เป็นฝ่ายเรียกดอกเบ็ญเงินอัตราที่กฎหมายกำหนดไว้จากจำเลย เมื่อข้อตกลงเรื่องดอกเบ็ญยตกเป็นโมฆะ และจำเลยไม่อาจเรียกร้องให้คืนเงินดอกเบ็ญที่ชำระฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายได้ โจทก์ก็ย่อมไม่มีสิทธิได้ดอกเบ็ญดังกล่าวด้วย **ต้องนำดอกเบ็ญที่จำเลยชำระให้แก่โจทก์ไปหักเงินต้นตามหนังสือสัญญากู้เงิน**

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๑๓๑/๒๕๖๐

โจทก์คิดดอกเบ็ญจากเงินที่ให้จำเลยกู้ยืมรวมค่าใช้จ่ายร้อยละ ๑.๓ ต่อเดือน หรืออัตราร้อยละ ๑๕.๖ ต่อปี เป็นการคิดดอกเบ็ญเงินอัตราที่กฎหมายกำหนด ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบ็ญเงินอัตรา พ.ศ.๒๕๗๕ มาตรา ๓ ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ มีผลให้ดอกเบ็ญยตกเป็นโมฆะ กรณีถือไม่ได้ว่าจำเลยชำระหนี้โดยจงใจฝ่าฝืนข้อห้ามตามกฎหมายหรือเป็นการกระทำอันใดตามอำเภอใจเสมือนหนึ่งว่าเพื่อชำระหนี้ โดยรู้อยู่ว่าตนไม่มีความผูกพันตามกฎหมายที่ต้องชำระอันจะเป็นเหตุให้จำเลยไม่มีสิทธิได้รับทรัพย์สินนั้นคืน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๐๗ เมื่อดอกเบ็ญของโจทก์เป็นโมฆะเท่ากับสัญญากู้ยืมมิได้มีการตกลงเรื่องดอกเบ็ญกันไว้ โจทก์ไม่มีสิทธิได้ดอกเบ็ญก่อนผิดนัดและไม่อาจนำเงินที่จำเลยชำระแก่โจทก์มาแล้วไปหักออกจากดอกเบ็ญที่โจทก์ไม่มีสิทธิคิดได้ **จึงต้องนำเงินที่จำเลยชำระหนี้ไปชำระต้นเงินทั้งหมด**

สัญญากู้ยืมเงินระหว่างโจทก์กับจำเลยไม่มีการกำหนดเวลาชำระหนี้กันไว้ โจทก์บอกกล่าวทวงถามให้จำเลยชำระหนี้ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือบอกกล่าวทวงถามให้ชำระหนี้ซึ่งจำเลยได้รับหนังสือในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๗ พันกำหนดระยะเวลา ๗ วัน ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ เมื่อหนี้ที่โจทก์เรียกร้องให้จำเลยชำระเป็นหนี้เงิน โจทก์มีสิทธิคิดดอกเบ็ญจากจำเลยได้ในระหว่างเวลาผิดนัดอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง นับแต่วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๗ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ

คำถาม ซื้อที่ดินซึ่งตกอยู่ในทางจำเป็น โดยผู้ซื้อซื้อที่ดินโดยสุจริต ผู้มีสิทธิใช้ทางจำเป็นจะยังคงมีสิทธิใช้ทางจำเป็นในที่ดินอยู่หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๖๘๖/๒๕๖๐

คดีถึงที่สุดโดยศาลฎีกาพิพากษาให้โจทก์มีสิทธิใช้ที่ดินของจำเลยร่วมเป็นทางจำเป็นเพื่อเป็นทางออกจากที่ดินของโจทก์ไปสู่ทางสาธารณะซึ่งติดต่อกับที่ดินของจำเลยร่วม โจทก์ยอมมีสิทธิใช้ทางในที่ดินของจำเลยร่วมด้วยอำนาจแห่งกฎหมาย ทางจำเป็นจึงเป็นสิทธิที่มีอยู่เหนือทรัพย์สินและสามารถใช้อย่างแน่นอนแก่บุคคลทั่วไป แม้จำเลยร่วมจะโอนที่ดินให้แก่ ส. แล้ว ส. ขายที่ดินให้แก่ผู้ร้องและผู้ร้องจะซื้อที่ดินโดยสุจริตก็ตาม โจทก์ก็ยังคงมีสิทธิใช้ทางจำเป็นในที่ดินอยู่นั้นเอง ผู้ร้องจะขอให้เพิกถอนการบังคับคดีเพื่อมิให้โจทก์ใช้ทางเป็นทางจำเป็นหาได้ไม่ แม้ผู้ร้องอ้างว่าทางจำเป็นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ก็เป็นเรื่องที่ผู้ร้องต้องไปว่ากล่าวกันต่างหากจะยกขึ้นมาอ้างเพื่อเพิกถอนการบังคับคดีของโจทก์มิให้โจทก์ใช้ทางจำเป็นตามคำพิพากษาหาได้ไม่

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๔๙ วรรคสี่ ผู้มีสิทธิจะผ่านจะต้องใช้ค่าทดแทนให้แก่เจ้าของที่ดิน เมื่อขึ้นบังคับคดีผู้ร้องเป็นเจ้าของที่ดินที่เป็นทางจำเป็น ผู้ร้องในฐานะเจ้าของที่ดินย่อมมีสิทธิรับเงินค่าทดแทนตามคำพิพากษาศาลฎีกาได้

คำถาม ผู้ถือหุ้นเพียงคนเดียวถือหุ้นคิดเป็นร้อยละ ๔๐ ของจำนวนหุ้นทั้งหมดในบริษัทจำกัด จะดำเนินการประชุมและมีมติใด ๆ ตามกฎหมายได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๐๗๔/๒๕๖๐

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๗๑, ๑๑๗๔, ๑๑๘๐ และ ๑๑๙๐ การประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นกฎหมายมุ่งประสงค์ให้บรรดาผู้ถือหุ้นเข้าร่วมประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับกิจการของบริษัทโดยมีประธานดำเนินการประชุมและมีการเสนอข้อมติให้ที่ประชุมออกเสียงลงคะแนน การประชุมจึงเป็นการร่วมกันปรึกษาหารือซึ่งที่ประชุมจะต้องมีบุคคลอย่างน้อยสองคนเป็นผู้เข้าประชุมเพื่อร่วมกันพิจารณาตัดสินข้อมติต่างๆ ที่เสนอต่อที่ประชุมหาใช่บุคคลเพียงคนเดียวจะทำการประชุมได้โดยลำพังไม่

การประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นของบริษัทผู้คัดค้านมี ก. ผู้รับมอบฉันทะของ ง. เป็นผู้ถือหุ้นที่มาประชุมเพียงคนเดียว แม้ ง. ถือหุ้นคิดเป็นร้อยละ ๔๐ ของจำนวนหุ้นทั้งหมด แต่ผู้ถือหุ้นเพียงคนเดียวย่อมไม่อาจดำเนินการประชุมและมีมติใด ๆ ตามกฎหมายได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๗๑, ๑๑๗๔, ๑๑๘๐ และ ๑๑๙๐ การประชุมวิสามัญ

ผู้ถือหุ้นและการลงมติจึงเป็นไปโดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติอันเป็นข้อปฏิบัติของการประชุมใหญ่ และไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ร้องในฐานะผู้ถือหุ้นมีสิทธิที่จะร้องขอให้ศาลเพิกถอนมติที่ประชุมอันผิดระเบียบนั้นเสียได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๙๕

คำถาม ผู้ได้กรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยการครอบครองปรปักษ์แต่ยังมีได้จดทะเบียนการได้มาต่อพนักงานเจ้าหน้าที่กับผู้รับจำนองที่ดินดังกล่าวโดยสุจริต ใครจะมีสิทธิในที่ดินดีกว่ากัน

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๐๑๕๐/๒๕๕๙

ที่ดินทั้งสามแปลงมีชื่อจำเลยเป็นเจ้าของ ต่อมาจำเลยจดทะเบียนจำนองที่ดินทั้งสามแปลงไว้แก่โจทก์ ผู้ร้องซึ่งอ้างว่าครอบครองปรปักษ์ที่ดินทั้งสามแปลงดังกล่าวโดยได้รับการยกให้จากพลตำรวจโท ก. และทำประโยชน์ปลูกมันสำปะหลังมาตั้งแต่ก่อนโจทก์จะรับจำนองที่ดิน เป็นการกล่าวอ้างว่าผู้ร้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์โดยทางอื่นนอกจากนิติกรรมและยังมีได้จดทะเบียน กรณีจึงต้องด้วยบทบัญญัติแห่ง ป.พ.พ. มาตรา ๑๒๙๙ วรรคสอง ที่ห้ามมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้ได้สิทธิมาโดยเสียค่าตอบแทนและโดยสุจริตและได้จดทะเบียนสิทธิโดยสุจริตแล้ว ซึ่งในคดีร้องขอชดเชยทรัพย์ ป.วิ.พ. มาตรา ๒๘๘ อยู่ภายใต้บทบัญญัติแห่งมาตรา ๕๕ เช่นนี้ ผู้ร้องจึงต้องบรรยายมาในคำร้องขอโดยแจ้งชัดว่ามีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ระหว่างผู้ร้องกับโจทก์ตามกฎหมายแพ่งอย่างไรอันเป็นข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแหล่งข้อหาเช่นนั้น ผู้ร้องจึงจะมีสิทธินำพยานหลักฐานเข้าสืบได้ตามที่กล่าวอ้าง การที่ผู้ร้องบรรยายในคำร้องขอว่าคดีอยู่ระหว่างการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อฟ้องขอเพิกถอนการจดทะเบียนจำนองระหว่างโจทก์กับจำเลย มิใช่ข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแหล่งข้อหาว่าโจทก์รับจำนองไว้โดยไม่สุจริต เมื่อผู้ร้องมิได้ตั้งประเด็นในคำร้องขอว่า โจทก์มิใช่บุคคลภายนอกและรับจำนองโดยไม่สุจริต คดีจึงไม่มีประเด็นที่ผู้ร้องจะนำพยานหลักฐานเข้าสืบเป็นข้อต่อสู้โจทก์ในประเด็นดังกล่าวได้ จึงต้องฟังว่าโจทก์รับจำนองโดยสุจริตตามข้อสันนิษฐานของ ป.พ.พ. มาตรา ๖ และเมื่อผู้ร้องมิได้จดทะเบียนการได้มาต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ร้องจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้โจทก์ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้ได้สิทธิมาโดยเสียค่าตอบแทนและโดยสุจริตและได้จดทะเบียนสิทธิโดยสุจริตแล้วไม่ได้ตามบทบัญญัติดังกล่าว

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ